

בעניין שבין

1. ח"כ אביגדור ליברמן
2. סיעת "ישראל ביתנו" ואחרים

המבקשים

נגד

סיעת ורשימת בל"ד – ברית לאומית דמוקרטית

המשיבה

בקשה לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת להכריז על "רשימה מנועה"

מוגשת בזה לוועדה הנכבדה בקשת המבקשים להכריז על רשימת המועמדים בל"ד – ברית לאומית דמוקרטית, כעל רשימה המנועה מהשתתפות בבחירות לכנסת, וזאת לפי הוראות סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת ובהתאם להוראות הנוהל שפרסמה הוועדה בעניין זה ביום 30.11.08.

לבקשה זו מצורף כחלק בלתי נפרד הימנה כתב הצטרפות החתום על ידי שליש מתברי הוועדה לפחות, כמצוותו של הנהל האמור.

כללי

1. זהו "סיבוב שני" של התדיינות בין המבקשים לבין המשיבה. לקראת הבחירות לכנסת ה-16, ביקשו המבקשים את פסילתה של המשיבה ואת פסילתו של העומד בראשה דאז, עזמי בשארה.
2. באותה בקשת פסילה שבעבר, הציגו המבקשים ראיות שונות על פועלו של בשארה ועל פועלה של הרשימה שהוא הוביל. הוועדה הנכבדה החליטה לקבל את בקשות הפסילה וקבעה כי המשיבה היא "רשימה מנועה" וכי בשארה הוא "מועמד מנוע".
3. בפסק דינו ב-א"ב 50/03 ו-ע"ב 131/03 ועדת הבחירות המרכזית נ' טיבי, בשארה ואח', (להלן: "פס"ד בשארה") סירב בית המשפט העליון לאשר את פסילתו של בשארה וביטל את החלטת הוועדה בדבר פסילתה של המשיבה. להלן נסקור את טעמיו של בית המשפט העליון להחלטותיו אלה ונביאם כתנא דמסייע לבקשה זו שכאן.
4. מכל מקום, בשארה התמודד ונבחר לכנסת ה-16 ואף לכנסת ה-17. כידוע, בשארה נמלט מישראל בדחיפות, לאחר שנחשד בעבירות ביטחוניות חמורות הכוללות סיוע לחיזבאללה בירי טילים על העורף הישראלי במלחמת לבנון השנייה. על כך למדו המבקשים מהתקשורת והדבר מעולם לא הוכחש על ידי גורם רשמי או נסתר על ידי מאן דהוא. בשארה עצמו מעולם לא התייצב להשיב לחשדות אלה.
5. לאחר הסתלקותו המפתיעה מישראל, שלח בשארה מרחוק את התפטרותו מהכנסת, ואת מקומו בראשות המשיבה תופס כיום ח"כ ג'מאל זחאלקה.

6. יוטעם, ולהלן אף יוצגו ראיות לתמוך, כי המשיבה מעולם לא הסתלקה ממעשיו של בשארה, לא גינתה אותם ולא הסתייגה מהם. נהפוך הוא, בכל הפרסומים מטעמה או על אודותיה (חלקם יצורף בהמשך לבקשה זו), גיבתה המשיבה את בשארה ושיבחה אותו.

7. בית המשפט העליון נתן למשיבה ולבשארה ליהנות מהספק, בקובעו כי לא הוצגו ראיות חד משמעויות וחותרות על כך שהם מתנגדים לקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ועל כך שהם מביעים תמיכה באויב במלחמתו. בקובעו כך, ערך בית המשפט העליון למשיבה שטר-חוב, שהיום באה עת פרעונו. מה שבעבר היה יכול – גם אם בדוחק ובאילוץ – להיחשב חלק מהשיח הציבורי, ממאבק דמוקרטי לגיטימי, גילה באופן סופי, מוחלט וחותר, את פרצופו האמיתי במעשיו של בשארה, שבגינם הוא נמלט מהארץ.

8. מה שבשנת 2003 יכול היה – גם אם בדוחק ובאילוץ – להיחשב כפוטנציאל בעלמא שלא בא לידי פועל, היום הוא כבר מעשה עשוי.

9. הגיעה העת אפוא שהוועדה הנכבדה, ובעקבותיה בית המשפט העליון, יציבו סוף סוף את הקו האדום, ויעבירו מהעולם את הכשל החיסוני הנרכש של הדמוקרטיה הישראלית: חוסר יכולתה להתמודד עם מיעוט עויין החותר תחת אושיות קיומה.

10. אכן, הדיון בבקשה זו מחייב התמודדות נוקבת ואמיתית עם שאלות יסודיות הנוגעות לעצם קיומה של הדמוקרטיה הישראלית. לשאלה מתי סובלנות חופכת לאובדנות ומתי קמה לדמוקרטיה הזכות, ואף החובה, להגיד "עד כאן".

כלשונו של כבוד השופט (כתארו אז) ברק:

"חוקה אינה מרשם להתאבדות, וזכויות אזרח אינן במה לכיליון לאומי... את חוקיו של עם יש לפרש על בסיס ההנחה, כי מבקש הוא להמשיך ולהתקיים. זכויות האזרח יונקות מקיומה של המדינה, ואין להפכן קרדום לחיסולה... אין הדמוקרטיה חייבת לאבד עצמה לדעת כדי להוכיח את חיותה"¹.

11. המשיבה ואנשיה, במעשיהם, בהצהרותיהם ובמטרותיהם של חבריה ומנהיגיה הרעיוניים, חותרת תחת בסיס ההסכמה שעליו עומדת הדמוקרטיה הישראלית. ניתוח של המעשים וההצהרות, ולא דווקא המצע המנוסח בקפידה ובנקיון, ילמד כי הרשימה והמועמד שוללים את קיומה של מדינת ישראל הן כמדינה יהודית והן כמדינה דמוקרטית, ואף מביעים דברי אהדה, שבח ועידוד לפעולות איבה המבוצעות נגד ישראל ונגד ישראלים.

12. משום כך, ומשום כל אחת מהעילות האמורות, יש לשלול את אפשרותה של הרשימה להתמודד בבחירות לכנסת השמונה-עשרה.

התשתית העובדתית

ההליך הקודם

13. לא ניתן לדון במשיבה כיום בלא שנביא בחשבון את ההליך הקודם ואת התשתית העובדתית שנדונה בו, הן בפני הוועדה הנכבדה והן בפני בית המשפט העליון.

¹ ע"ב 2/84 ניימן נ' יו"ר ועדת בחירות המרכזית לכנסת האחת-עשרה, פ"ד לט(2) 310, 315, 315 (להלן: עניין ניימן השני)

14. תשתית זו מובאת, בעיקריה, בפסק דינו של בית המשפט העליון בעניין בשאר לעיל, ומאחר שכך – אין צורך שנרחיב בדברים ונחזור עליהם או נביאם כאן במלואם, והמבקשים מסתפקים בהפניה להוצאת הדברים העובדתית שבפסק הדין האמור.

15. הטעם לכך שיש להביא את אותה תשתית עובדתית בחשבון לענייננו כאן והיום, היא שהמדובר במהלך שמטרתו לתהות על קנקנה של הרשימה, על מטרותיה ועל הרעיונות שלהשגתם היא פועלת. המדובר באותה רשימה, באותה תשתית אידיאולוגית ובאותו מהלך פוליטי. חלוף הזמן – כשלעצמו – אינו מקחה עוקצם של דברים שלפני חמש שנים היו עילה לבקשת המבקשים ולהחלטת הוועדה לפסול את הרשימה.

16. הטוען, כי עם שינוי הזמנים נשתנו הטעמים והרעיונות – עליו הראיה. אם הרשימה המשיבה טוענת, שאינה אותה רשימה כמאז, שהיום רעיונותיה שונים ומטרותיה שונות מכפי שהיו – עליה להראות זאת. כפי שנראה להלן, לא זו בלבד שהרשימה לא התנערה מבשורה ומהמעשים המיוחסים לו, היא אף אימצה אותו אל ליבה, גיבתה אותו וחיזקה את ידיו.

17. לאור זאת ניתן לומר בבטחון, שלא חלוף הזמן ולא חילופי הגברי בכנסת, לא השפיעו על הכיוון שבו חותרת הרשימה המשיבה. אם חל שינוי, הוא חל לתומרה, באשר התבטאויותיה של המשיבה רק נעשו קיצוניות יותר.

פס"ד בשארה – זיכוי מן הספק

18. דעת הרוב בפסק הדין היתה כי לא הוצגו די ראיות על מנת להוכיח את עילות הפסלות המנויות בסעיף 7 לחוק היסוד. ברם, אין פירוש הדבר שבית המשפט דחה לחלוטין את טענת המבקשים והיעוץ המשפטי לממשלה. נהפוך הוא: הטענה בעיקרה התקבלה, אלא שהראיות לא היו חד משמעיות ומוצקות דיין. וכך קובע בעניין זה כבוד הנשיא דאז ברק:

"ייתאמר מיד: מקובל עלינו כי המעשים המיוחסים לח"כ בשארה לעניין שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ולעניין תמיכה במאבק מזויין נגדה מונחים במרכז מטרותיו ופעולותיו של ח"כ בשארה והם מהווים יעד שליט של ח"כ בשארה. זאת ועוד: מעשים אלה אינם רעיון תאורטי, אלא פוטנציאל פוליטי שח"כ בשארה הוציא אותו מהכוח אל הפועל, בפעילות חוזרת ונשנית, ומתוך עוצמה רבה. גדר הספיקות הניצב בפנינו הינו, אם הראיות עליהן מתבססת התשובה החיובית לשתי השאלות שהעלינו הן 'משכנעות, ברורות וחד משמעיות'...

...הננו סבורים כי לא הונחו בפנינו ראיות אשר במשקלן ובעוצמתן מקיימות את המבחן הנדרש. אשר לשלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, לא הונחה בפנינו התשתית הדרושה כדי לשלול את המאפיינים הגרעיניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית. אמת, גישתו באשר להיות מדינת ישראל 'מדינת כל אזרחיה' מתקרבת באופן מסוכן לאפשרות השוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. עם זאת, אין בפנינו ראיות משכנעות, ברורות וחד משמעיות כי הגבול נחצה. הוא הדין באשר לתמיכה במאבק מזויין...

...אכן, לא נכחיש כי קיים ספק בליבנו. אך ספק זה צריך לפעול – במדינה דמוקרטית שוחרת חופש וחירות – לטובת החירות לבחור ולהיבחר".

19. על סמך הקביעה האמורה, נמנע בית המשפט מאישור מניעותו של בשארה עצמו, ומאחר שפירש את החלטת הוועדה בעניין הרשימה כנסמכת כולה על החלטתה בעניין בשארה, ביטל אף אותה.

20. עניינו הרואות: פסק הדין בעניין בשארה אינו מהווה כתב זיכוי מלא ומוחלט לרשימה המשיבה. הוא מהווה זיכוי מחמת הספק. ספק בשאלה אם נצטברו מספיק ראיות והן מספיק חד משמעיות, על מנת לחייב את המסקנה בדבר מניעת ההשתתפות.

21. אותו ספק הוא שטר ושוברו בצדו. ברבות הימים התברר כי אמנם צדקו המבקשים בכך שהצביעו על בשארה כעל מי שחותר תחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית וכמי שנותן תמיכה למאבק מזויין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל. אותו ספק שהתקיים בליבו של בית המשפט העליון בשנת 2003, התפוגג בדרך המצערת והמקוממת ביותר האפשרית.

22. הנה כי כן, התנהלותו והתנהגותו של מנהיג המשיבה ומייסדה, עזמי בשארה, מעידה כאלף עדים עליו, על הרשימה ועל מטרותיהם ושיטותיהם. היא היא הראיה המרשיעה ביותר וכבדות המשקל ביותר. גם אם חסרו לבנים בתשתית הראייתית לפני חמש שנים, היום תשתית זו איתנה ומוצקה, דווקא מפאת התנהגותו של בשארה עצמו.

23. להלן נראה כי בשארה אינו לבד. ראשית, נראה כי המשיבה – לאחר שהלה נמלט מישראל אף בטרם התפטר ממנה ומהכנסת – לא התנערה ממנו אלא דווקא הביעה בו תמיכה. שנית, נראה כי יושב הראש הנוכחי של המשיבה הוא ממשיך דרכו של קודמו ואף עולה בחומרת התבטאויותיו על זו של קודמו.

המשיבה הביעה תמיכה וגיבוי ביחס לבשארה לאחר שנמלט

24. בשארה הוא מייסדה של המשיבה, הוא זה שעמד בראשה מאז הקמתה והוא שהתווה את דרכה ואופן התנהלותה. ממילא מתקיימת חזקה הגיונית של זהות בין מטרותיו ושיטותיו ובין מטרותיה ושיטותיה. אין קושי אפוא ליחס את מעשיו – שבגינם נמלט מישראל בהיחבא – למשיבה עצמה.

25. אם המשיבה תבקש לטעון כיום כי היא אינה עומדת מאחורי מעשיו, אינה מגבה אותן ואינה מעודדת אותן, נשיב לה כי העת לומר דברים אלה חלפה זה מכבר. אילו באמת היתה התנהגותו של בשארה כה מפתיעה, מקוממת ובלתי מקובלת על חבריו במפלגה, ניתן היה להניח שהמשיבה היתה ממחרת להקיא אותו מתוכה, לגנותו בשער בת רבים ולהסתייג ממנו בכל אופן אפשרי. ברור, שכך לא היה וממילא נתפסת המשיבה במעשיו של העומד בראשה.

26. לבקשה זו מצורף ומסומו כנספח 1 לקט של מאמרים וכתבות ממחזורות האינטרנט, שמהם עולה בבירור כי המשיבה – לא זו בלבד שלא הסתייגה והוקיעה את בשארה, אלא אף הוסיפה ונאבקה למענו. ראשיה נפגשים ומשוחחים איתו באופן שוטף, כמובן "באופן פרטי" והוא נואם מרחוק בכנסים שהיא עורכת.

27. יתר על כן, בכנס "הצדק וההגיונות" שערכה המשיבה ביום 25.11.07, נאם בשארה באמצעות הטלפון. העתק מפרסום בעניין זה באתר "מחלקה ראשונה" מצורף ומסומו כנספח 2.

28. בשארה גם נאם מרחוק – בנאום מוקלט – בכנס השני של תנועת הנוער של בל"ד, כעולה מכתבה שפורסמה בעיתון "מקור ראשון" ביום 4.8.08 (ואשר צורפה במסגרת לקט המסמכים הנ"ל).

29. זאת ועוד זאת: אותם אדנים אידיאולוגיים שאותם הציב בשארה בבסיסה של המשיבה, הם אלה שעליהם היא נסמכת כיום.

פעולות והתבטאויות של המשיבה כיום

30. מאז בריחתו של בשארה והתלפתו על ידי ח"כ זחאלקה, לא נרשמה כל התמתנות בהתבטאויות ובכיווני הפעולה. נהפוך הוא.

31. בעוד שהשכלתו ותחכומו של בשארה אפשרו לו לרקד – לפחות מהבחינה המילולית – על הקו הדק של כפל המשמעות, הרי שכיום המשיבה והעומדים בראשה, אינה טורדת את עצמה בעידון הניסוחים. המרצע יצא מן השק (לשיטת המבקשים, המרצע מעולם לא היה בתוך השק, אבל ככל שנותר ספק הוא הסתלק כיום).

מצע המשיבה

32. לבקשה זו מצורף **ומסומן כנספח 3** תרגום ממצעה העדכני של המשיבה. המצע שזור ורווי באמירות ברורות כנגד אופיה היהודי של מדינת ישראל. נביא להלן מקצת שבמקצת:

"נגזר על בל"ד, כמו על העם הפלסטיני שנשאר על אדמתו ובמולדתו אחרי הנפבה, לפעול בצל מדינה שאינה חפצה ביצירת אומה של אזרחים, אלא שהיא מדינה האותות בחוקה בזהותה היהודית, באופן שיש בו התנגשות בין השוויון המלא ובין האידיאולוגיה הרשמית שלה, כלומר הציונות...
... בל"ד פיתחה את חזון ופרוייקט 'מדינת כל אזרחיה'... כך התפתח האתגר הלאומי הייחודי לידי אתגר דמוקרטי וכולל שמהווה חלופה רעיונית ופוליטית לציונית, שעדיין נחשבת לאידיאולוגיה הרשמית וההגמונית בישראל".

33. מאחר שבית המשפט העליון בפס"ד בשארה ראה את אופייה היהודי של מדינת ישראל כבא לידי ביטוי, בין היתר, בחקיקה הרלוונטית, מן הראוי לציין כי בסעיף 5 למצעה, קוראת המשיבה ל"ביטול כל החוקים וההליכים המפלים נגד האזרחים הערבים והמוסדות הערביים, ובמיוחד סעיפי ההפלייה בחוק האזרחות והכניסה לישראל...".

ובהמשך:

"בל"ד פועלת במסגרת פרויקט מדינת כל אזרחיה למימוש עקרון השוויון על ידי ביטול כל הקטגוריות החוקיות והממסדיות שמפלות נגד האזרחים הערביים... המפלגה דורשת חקיקת חוק אזרחיות דמוקרטי שמבטל את כל צורות האפליה הקיימות בתחום זה".

34. הברור מאליו ברור גם מהקטעים המצוטטים: המשיבה מתנגדת לחקיקה שנועדה לבטא ולקיים את אופייה היהודי של מדינת ישראל. אם זו אינה שלילה של אופיה היהודי של מדינת ישראל, לא נדע מהי.

התבטאויות פומביות – שלילת קיומה של מדינת ישראל

35. בחודש דצמבר 2006 פרסמה ועדת המעקב העליונה של ערביי ישראל את המסמך: "החזון העתידי לערבים הפלסטיניים בישראל". במסמך זה מובא חזונם של עורכיו בדבר אופייה העתידי הרצוי (לשיטתם) של מדינת ישראל והפיכתה ל"מדינה של כל אזרחיה". בעקבות פרסומו של המסמך, ביום 22.12.06, פרסמה המשיבה בעיתונה הרשמי – מקאל אל-פייצל – מאמר פרי עטו של ח"כ זחאלקה. במאמרו, מוחה זחאלקה על כך שהמסמך נמנע מהצגת דרישה מפורשת לשינוי אופיה ומחותה של המדינה היהודית.

העתק מתרגום המאמר, כפי שהופיע במסמך שהכין מרכז משה דיין באוניברסיטת תל אביב ב-25.1.07, מצורף **ומסומן כנספח 4**.

36. בהיותו יו"ר המשיבה, ביום 28.2.07, התראיין ח"כ זחאלקה לעיתון ההודי ZNET. בראיון מופיעה החוליה המקשרת בין "מדינת כל אזרחיה" ובין שלילת אופיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית:

"Balad is national democratic party defined by two political positions. One is the demand that Israel be a state of all its citizens, as opposed to Israel's self-definitions as a Jewish state..."

ואם הדברים לא מובנים דיים, מחדד זחאלקה את המסר:

"The state should be the state of all its citizens, in equality. That's modern democracy...It explores the real nature of the Israeli state. **Not just the equality between Jews and Arabs, but the very nature of the state**"

באדיבותו, מסכים ח"כ זחאלקה לתת ליהודים את הזכות להגדרה עצמית ולתרבות שלהם, אבל לא במסגרת המדינה:

"Of course we also recognize the right of Jewish people for self-determination and culture, for everything, but in the frame of the state. Not that the state expresses that – there's a difference here. The Israeli structure is that the state is a Jewish state and there are minorities. We think the state should be empty – and there are Jews, and there are Arabs, and there can be others".

כל ההדגשות בבקשה זו אינן במקור. העתק המאמר מצורף ומסומן כנספח 5.

באתר "מחסום" מופיעה רשימה פרי עטו של ח"כ זחאלקה מיום 5.10.07 ובה הוא יוצא חוצץ כנגד פרויקט של משרד החינוך להחתים תלמידים על הצהרת העצמאות. ברשימתו, שכותרתה "אל תחתמו!" הוא כותב כך:

37.

"ב-48' התרחשה הנפבה הפלסטינית. הדיבור על 'עצמאות' ישראל הוא נסיון לעוות את מושג העצמאות ואת משמעותו. מושג זה הוא ביטוי להשתחררות העמים מעול הקולוניאליזם ולניצחון עליו. הקמתה של המדינה היהודית היתה ניצחון של פרויקט קולוניאלי, שכלל את גירוש התושבים המקוריים ממולדתם, תוך ביצוע מעשי טבח ופשעים. במצב זה, חובה על כל בעל מצפון, ועל כל המאמינים בערכי השחרור האוניברסאליים ובעצמאות האמיתית, ללא הבדל לאומי, להתנגד להחלפת מושג הנפבה במושג העצמאות. אסור לנסות להצדיק או אף להתגאות בחתימה על מה שמכונה 'הצהרת העצמאות', כפי שמתייחסת המפלגה הקומוניסטית לחתימתו של מנהיגה ההיסטורי, מאיר וילנר, על ההצהרה".

העתק הפרסום מצורף ומסומן כנספח 6.

בכתבה באתר NRG מעריב מיום 17.11.07, דווח על הודעתה של ועדת המעקב של ערביי ישראל, לפיה היא דוחה את הדרישה להכרה במדינת ישראל כמדינה יהודית, במסגרת המו"מ עם הפלסטינים. באותה כתבה מצוטט ח"כ זחאלקה כמי שהביע שביעות רצון מהחלטה ואף אמר את הדברים הבאים:

38.

"לנו בבל"ד יש עמדה היסטורית נגד האופי ונגד ההגדרה המהותית של המדינה כיהודית ולכן, אם יש כוחות שמסכימים עם העמדה הזו, כולל בנושא המו"מ, זה מבורך מבחינתנו".

בכתבה באותו נושא באתר YNET מרחיב ח"כ זחאלקה את התייחסותו ואומר:

"עצם הדיון בנושא הזה בוועדת המעקב זהו נצחון של בל"ד, זוהי עמדתנו מאז ומתמיד. מי שמצטרף לעמדה זו – יבורך. אני מקווה שמי שהביעו את העמדות הללו בוועדת המעקב לא יתקפלו בעתיד וימשיכו לתמוך בהן. בדיון בוועדת המעקב אמרתי שאנחנו נגד העמדה הזאת באופן מהותי ולא רק במסגרת המשא

ומתן. אם אכן תתקבל בסופו של זיבר עמדה שלא מכירה ביהדותה של המדינה, יהיה הדבר נצחון לבל"ד ויעיד שהשיח של בל"ד הוא שיח דומיננטי.

העתק הפרסומים האמורים יחדיו מצורף ומסומן כנספח 7.

39. ביום 8.12.07 נשא ח"כ זחאלקה נאום בכינוס של ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין" לרגל יום יסודו של הארגון. בכתבה של ראמי נאשף מיום 9.12.07 מהאתר "מתסוס" מצוטטים מפי זחאלקה הדברים הבאים:

"בשם הערבים הפלסטינים בפנים, אנחנו פונים לכל ההנהגה הפלסטינית לשמור על האחדות הלאומית הפלסטינית, שהיא הדבר היקר ביותר שיש לנו... אנו דורשים מכם לפסול את סיסמת שתי מדינות לשני עמים. **אנחנו, הערבים בפנים, מסרבים להכיר בישראל כמדינה יהודית.** הדרישה הזו נועדה להכשיר את הטרנספר ואת שלילת הזכויות הלאומיות שלנו".

כתבה דומה פורסמה גם באתר NRG. העתקי הכתבות מצורפים **ומסומנים כנספח 8** יחדיו.

התבטאויות פומביות – תמיכה במאבק מזויין

40. ח"כ זחאלקה, כאמור וכמובא לעיל, השתתף בכנס של ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין" ברמאללה. עצם נשיאת הדברים באותה אסיפה מהווים הבעת תמיכה במאבקו המזויין של אותו ארגון טרור כנגד מדינת ישראל.

41. בינואר 2008 השתתף ח"כ זחאלקה בטקס קבורתו של רב המחבלים ג'ורג' חבש, ממייסדיו וראשו של ארגון הטרור "החזית העממית לשחרור פלסטין". עצם ההשתתפות הינה מחווה של תמיכה באיש ובפועלו הרצחני.

העתק מכתבה בעניין זה מאתר YNET מצורף ומסומן כנספח 9.

42. המשיבה ארגנה מספר עצרות לזכרו של אותו רוצח ואיש דמים. במהלך אחד האירועים הללו, שהתקיים בלוד ב-2.2.08, אמר ח"כ זחאלקה:

"האזכרה שנערכה לכבוד המנהיג הפלסטיני ג'ורג' חבש היא רק צעד ראשון. זה המינימום שאפשר לעשות לזכרו של מנהיג זה, הנחשב ובצדק לאחד המנהיגים הפלסטינים החשובים ביותר"

העתק מכתבה באתר "מתסוס" מיום 5.2.08 מצורף ומסומן כנספח 10.

ובאתר עיתון "הארץ" נאמר מפיו, כי אחד העקרונות החשובים של חבש היה שעל-

"הקורבן הפלסטיני לאתגר את גורלו וללכת בדרך של המאבק וההתנגדות".

ואילו בעצרת שנערכה ב-2.3.08 ברמלה, אמר מזכ"ל בל"ד, עבד אל-פתאח, את הדברים הבאים:

"מיהו הטרוריסט: בעל הפרוייקט הגזעני שמפקיע את זכותם של בעלי הארץ המקוריים או בעל הארץ שהיה מוכן להעניק שוויון במדינה פלסטינית חילונית ליהודים המהגרים?"

העתק מהכתבה באתר "הארץ" ומכתבה באתר NRG מצורפים **ומסומנים כנספח 11.**

43. לעיל התייחסו המבקשים לנסיבות שבהן נמלט מייסדה של המשיבה, עזמי בשארה, מישראל, לחשדות שמיוחסים לו ולמשמעותם לעניין העילה של "תמיכה במאבק מזויין". ברם, בכך לא התמצתה תמיכתה של המשיבה במלחמתו של ארגון החיזבאללה כנגד מדינת ישראל לפני שנתיים ומחצה.

44. ח"כ ואסל טאהא, החבר בסיעת המשיבה בכנסת, התארת ביום 6.7.06 בציאט באתר האינטרנט Islamonline ושוחח עם גולשים. במהלך השיחה עם הגולשים הציג את עצמו כראש המועצה המקומית לשעבר כפר-כנא, בתוך פלשתין הכבושה, ואמר את הדברים הבאים:

"אמרנו להם יותר מפעם אחת, שלפלשתינים, הנתונים לרצח ולפשעים מתמשכים מצד הצבא הישראלי, יש שתי אופציות: האחת, לפוצץ ולהרוג אזרחים, ואלו הן פעולות קלות בהרבה. האופציה השנייה היא האופציה הצבאית, שבמסגרתה מוקמת יחידה צבאית מההתנגדות כדי לפרוץ למחנה צבאי, להתעמת עם החיילים ולהילחם עמם ולקחת את החיילים ואת הכיבוש בשבי".

הציטוט המדויק מצורף ומסומן כנספח 12. העתק מדיווח תקשורתי על הדבר מצורף ומסומן כנספח 13.

45. במהלך מלחמת לבנון השנייה, הפיצה המשיבה כרוזים בקרב הציבור הערבי, ובו הביעה תמיכה במאבקו של ארגון החיזבאללה. סגן יושב ראש הכנסת, ח"כ מגלי והבה, יצא חוצץ נגד התנהגותה זו של המשיבה וקבע כי היא עוסקת בהסתה.

קטע מדברי הכנסת מיום 17.6.06 מצורף ומסומן כנספח 14.

46. ביום 17.7.08 התקיים כנס של המשיבה בעקבות עסקת החילופין בין ישראל ובין חיזבאללה. במהלך הכנס, נשא דברים עבד אל-פתאח, מזכ"ל המשיבה. בהתייחסו לעסקת החילופין אמר אל-פתאח:

"ניצחנו בלבנון, ברכות לעם הלבנוני ואנחנו מברכים על שחרור האסירים"

העתק מהפרסום מצורף ומסומן כנספח 15.

47. בחודש ספטמבר 2007 ביקר בסוריה ח"כ סעיד נפאע, חבר בסיעת המשיבה בכנסת. על פי החשד, הוא נפגש שם עם סגן הנשיא הסורי פארוק א-שארע וכן עם סגן מזכ"ל ארגון החזית העממית, טלאל נאג'י, וראש הלשכה המדינית של החמאס, חאלד משעל. בעקבות הדברים, הודיע היועץ המשפטי לממשלה ביום 14.12.08 על כך שהוא שוקל להעמיד את ח"כ נפאע לדין בעבירות של מגע עם סוכן חוץ, יציאה למדינת אויב שלא כדין וסיוע ליציאה למדינת אויב שלא כדין.

העתק הפרסום בעניין זה מצורף ומסומן כנספח 16.

48. ח"כ סעיד נפאע השתתף, ביום 24.7.08, בכנס תמיכה במחבל סמיר קונטאר, שהתקיים בגבול עם סוריה. במהלך האירוע נאם קונטאר והבטיח שהישובים הסורים יחזרו לשלטון סורי. במהלך האירוע התראיין ח"כ נפאע ואמר: "אני נוכח כאן כדי לתמוך בדרך ההתנגדות".

העתק מהפרסום באתר "רשת" מצורף ומסומן כנספח 17.

49. אגב, בכל הפעמים שחברי הסיעה של המשיבה משתמשים במילה "התנגדות" (מוקאוומה), הם לא טורחים להבחין בין "התנגדות תמושה" (מוקאוומה מוסלחה) לבין "התנגדות" סתם, כפי שעשה בשארה בצורה מיתממת ונכלולית בפני בית המשפט העליון בשנת 2003.

50. אך זה לאחרונה, ביום 3.1.09, התקיימה בסכנין הפגנה סוערת, ובה למעלה מעשרת אלפים מפגינים, במחאה על "פשעי המלחמה" שמבצעת ישראל בעזה במסגרת מבצע "עופרת יצוקה". בהפגנה השתתפו אנשי המשיבה ובהם ח"כ ואסל טאהא שאף נאם בה ואמר את הדברים הבאים:

"אני קורא לממשלת ישראל – די להרג, די לפשע"

ראש העיר סכנין, מאזן גנאים, אשר היה מועמד במקום גבוה ברשימתה של המשיבה לכנסת ה-17, ואשר אירח בעירו את ההפגנה, אמר בהפגנה את הדברים הבאים:

"אחוז הצפיפות בעזה הוא מהגבוהים בעולם, אך למרות זאת המטוסים של חיל האוויר הישראלי מפציצים ורוצחים חפים מפשע. אני קורא לישראל להפסיק את המלחמה מיד ולהסיר את המצור. אני שולח ברכה לתושבי עזה, שעומדים בפני מכונת הכיבוש הישראלית - תחי פלסטין, שבירתה ירושלים ויחי השהידים"

העתק מפרסום באתר YNET ומעימון "ישראל ביום" על ההפגנה מצורפים יחדיו ומסומנים כנספח 18.

51. המשיבה מתהדרת ב"שחקן רכש" חדש ברשימתה – ח"כ עבאס זכור. ח"כ זכור תושב עכו, היה מושא לתלונה שהגיש ח"כ אורי אריאל לוועדת האתיקה בעניין מעורבותו במהומות יום הכיפורים האחרון בעכו (התלונה נסגרה). הוא נפגש עם אנשי החמאס, חיוק את ידיהם במשא והמתן לשחרור גלעד שליט והמליץ בפניהם להעלות את רף הדרישות שלהם בתמורה לשחרורו. ח"כ זכור לא הכחיש דברים אלה, ואף אמר:

"אנו מקווים שבסופו של דבר ישוחרר מספר גדול של אסירי היפנים במסגרת עסקת החילופין"

העתק מפרסום בעניין זה באתר האינטרנט INN מצורף ומסומן כנספח 19.

52. עד כאן מנינו את התשתית הראייתית העדכנית – זו אשר היתה קיימת בהליך בשנת 2003 וזו שנוספה מאז. ברור מהחומר שהוצג, כי המשיבה ואנשיה שוללים את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ותומכים במאבקייהם של ארגוני טרור שונים כנגדה.

53. אף כי המצב המשפטי ברור, ורק יישומו הוא שהיה נתון למחלוקת, נציג להלן בתמצית את התשתית המשפטית לבקשה, למען שלמות הדיון.

התשתית המשפטית

סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

54. סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, שכותרתו "מניעת השתתפות בבחירות" קובע בהאי לשנא:

"(א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם בבחירות מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;

(2) הסתה לגזענות;

(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון..."

55. הורתו של סעיף 7א האמור (בנוסח מוקדם שלו) בתיקון מספר 9 לחוק יסוד: הכנסת משנת התשמ"ה-1985, אשר בא לעולם בעקבות דברים שאמר בית המשפט העליון בפרשת ירדור² ובעניין ניימן הראשון³ אשר הצביעו על הצורך במקור נורמטיבי עליון, חוקתי, שיאפשר פסילתה של רשימת מועמדים.

תיקון סעיף 7א

56. לאחר פסקי הדין המנחים ובהשפעתם, תוקן סעיף 7א בשלושה תיקונים. התיקון הראשון נגע לסתירה-לכאורה עליה הצביע ב"כ המערער בעניין ניימן השני, והיא שלעתיים רשימה המדגישה את אופייה היהודי של המדינה יכולה להתפרש כפוגעת באופייה הדמוקרטי או להפך. בא המחוקק ושילב את שני אלה וכיום מנוסח סעיף 7א(א)(1) בלשון "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". על פרשנותה של הוראה דומה, בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, קבע כבוד השופט חשין בפרשת איזקסון⁴:

"עילת-פסלות זו מחזיקה, להלכה ולמעשה, שלוש עילות-פסלות זו-בצד-זו: שלילת עצם קיומה של מדינת ישראל; שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית; ושלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית".

57. השינוי הנוסף, שבא לעולם מאוחר יותר, הינו הוספתה של עילת הפסילה בדבר "תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל" בסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד. עילה זו נבחנה בעניין בשורת אולם שם ההכרעה נפלה מטעמים ראייתיים ולא עקרוניים.

החומר הראייתי שאותו ניתן לשקול

58. סעיף 7א מסמיך את ועדת הבחירות המרכזית להכריע בשאלת מניעותם של רשימה או מועמד מהתמודדות בכנסת. הוועדה אינה גוף שיפוטי כי אם גוף מינהלי ואין חלים עליה כללי הראיות הנוהגים בבתי משפט. עם זאת, הראינו כי הפסיקה דורשת תשתית ראייתית ממשית בתמיכה בבקשה לפסילת רשימה.

59. מהיכן נוכל ללמוד על מטרותיה וכוונותיה של רשימה, והרי היא אוסף של יחידים?

בפרשת ניימן השנייה מרחיב כבוד הנשיא (שמגר) את האספקלריה של הדיון מעבר למצע הרשמי של הרשימה:

"המחוקק מפנה בהקשר זה אל המטרות או אל המעשים. משמע, המדובר בהשקפות ובדעות המבטאות את היעדים של הרשימה, או - לחילופין או נוסף לכך - המדובר על הפעולות בהן משתקפת ומתאפיינת מהותה של הרשימה מטרות נלמדות, בדרך כלל, מן המצע הפורמלי של הרשימה, אך גם מפירסומים, נאומים או מהבעות דעה המושמעות במסגרות פוליטיות"⁵.

60. בעניין בן-שלום מרחיב כבוד השופט בייסקי עוד יותר את יריעת הדיון בקובעו⁶:

"בבואנו לבחון את התשתית העובדתית, שהובאה לפני ועדת הבחירות המרכזית בתמיכה להוכחת אופייה ומהותה של המשיבה לא בהכרח יש להסתפק במצע הרשמי שלה בלבד, או בפירסומים פורמאליים, אשר ייתכן שפורסמו בצורה

² ע"ב 1/65 ירדור נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת הששית, פ"ד יט(3) 365 (להלן: עניין ירדור).

³ ע"ב 2,3/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-11, פ"ד לט(2) 225 (להלן: עניין ניימן הראשון).

⁴ רע"א 2316/96 איזקסון נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 529.

⁵ ניימן השני, פיסקה 8 לפסק דינו של הנשיא (שמגר).

⁶ עניין בן-שלום בפיסקה 4 לפסק דינו של כבוד השופט בייסקי.

מחושבת ומתוך הסוואת המטרות האמיתיות, כדי לא להתנגש למראית עין עם אחת ההוראות שבסעיף 7א של חוק היסוד. ואכן נטען מטעם המערערים, כי יאין תוכה של רשימת המשיבה כברה'. טענה כזו יש להוכיח, ועול ההוכחה עדיין מוטל על המבקש לפסול רשימה. ועדת הבחירות המרכזית, כמו כל רשות סטטוטורית בעלת סמכות, אינה כבולה בדיני ראיות המחייבים בבתי המשפט, ויכולה היא לבסס שיקוליה אף על תומר שאינו קביל בבית-משפט (ע"ב 3,2/84 הנ"ל; בג"צ 58/80 אמסלם נ. נציב שירות בתי הסוהר ואח', פ"ד לה (2) 325); ע"א 292/66 מקסלרוד-גלילי נ. יצחקיאן, פ"ד כ (4) 387, בעמ' 391; בג"צ 245/66 (בוסתנאי נ. המפקח הכללי למשטרת ישראל, פ"ד כ (4) 441), בעמ' 446. ייתכן כי המחוקק היה מודע לניסיון הסוואה אפשרי, ולמניעת הדבר השתמש בסעיף 7א במונח 'או במשתמע', המאפשר להסיק מסקנות לא רק מהצהרות וממעשים גלויים, אלא גם ממטרות אמיתיות ונסתרות".

61. הדברים מובאים בהסכמה על ידי כבוד הנשיא (ברק) בעניין צומת נצרת עילית ואף זוכים להרחבה נוספת⁷:

"מהן אותן הראיות מהן ניתן ללמוד אודות מטרותיה ומעשיה של רשימת מועמדים שיש בהן כדי להביא למניעת השתתפותה בבחירות? כיצד נוהה את המאפיינים הראייתיים, המשקפים את ייעדיה האידיאולוגיים של רשימת מועמדים ואת כיווני הפעולה הדומיננטיים והמרכזיים שלה? התשובה לשאלות אלה אינה פשוטה כלל ועיקר. היא קשורה למעמדה המשפטי של רשימת מועמדים, וליחס שבינה לבין חבריה. היא משתנה, מטבע הדברים, ממקרה למקרה. מקרה אחד הוא זה שבו יש לה, לרשימת מועמדים, מצע הקובע את מטרותיה. הבנת המצע תסייע במתן תשובה לשאלה אם יש במטרותיה כדי למנוע ממנה מלהשתתף בבחירות. עם זאת, המצע אינו המקור היחיד למידע אודות מטרותיה או מעשיה של רשימת מועמדים (ראו פרשת ניימן השניה, בעמ' 186; פרשת ניימן הראשונה, בעמ' 334; פרשת בן-שלום, בעמ' 236, 242-239). ניתן להסתמך על מקורות נוספים, ובהם הסכמים שהרשימה חתמה עליהם ותקנון הקובע את דרכי פעולתה".

כבוד הנשיא (ברק) בוחן אף את השאלה כיצד נוכל להסיק ממעשים והתבטאויות של יחידים מתוך הרשימה על הרשימה כולה, על כוונותיה ומטרותיה:

"אכן, אין רשימה סגורה של מקורות מהם ניתן ללמוד על מטרותיה ומעשיה של רשימת מועמדים. המצע הוא מקור מרכזי. אין הוא מקור יחיד...

בהקשר זה יש לפעול מתוך תבונה וריאליזם. אין להימנע מ"הרמת המסך", ויש לבחון בקפדנות את שמבקשים להסתיר מהעין הבוחנת. אך מה הדין אם אין בנמצא "טקסט" - כגון מצע, תקנון, הסכם - המשקף את עמדת הרשימה כגוף? אכן, קיומו של "טקסט" משותף אינו תנאי הכרחי. על מטרותיה או מעשיה של רשימת מועמדים ניתן ללמוד מהתבטאויות חברי הרשימה. אף כאן יש לפעול בזהירות, שכן רשימת מועמדים אינה משקפת בהכרח אחידות והרמוניה רעיונית או מעשית (ראו פרשת בן-שלום, בעמ' 255). עם זאת, בעיקרון, התבטאויותיו ומעשיו של אחד מחברי הרשימה עשויות לשמש תשתית ראייתית ממנה ניתן ללמוד על מטרותיה או מעשיה של רשימת המועמדים. לימוד זה צריך להיעשות בכל הזהירות הראויה. הכל תלוי גם בנסיבות העניין. בהקשר זה יש לעמוד על מספר משתנים, הרלבנטיים להכרעה הראייתית.

ראשית, יש להתחשב במעמדו של חבר הרשימה, אשר את דעותיו ומעשיו מבקשים לייחס לרשימה כולה. לא הרי התבטאויותיו ומעשיו של חבר בכיר ברשימת המועמדים כהרי מעשיו והתבטאויותיו של חבר זוטור ברשימה. קיים שוני ראייתי בין התבטאויותיו ומעשיו של ראש הרשימה לבין התבטאויותיו ומעשיו של חבר 'רגיל' ברשימה; שנית, יש חשיבות לשאלה, אם עניין לנו בהתבטאות או מעשה חד פעמי, או בהתבטאות או מעשה החוזרים ונשנים; שלישית, יש ליתן משקל למספר חברי הרשימה השותפים לדעותיו של אחד

⁷ עניין צומת נצרת עילית פסקאות 13 ו-14 לפסק הדין, עמ' 361-362

מחבריה. האם עניין לנו בהתבטאויותיו או במעשיו של יחיד או שמא עניין לנו בהתבטאויות ובמעשים של מספר חברים ברשימה; רביעית, חשיבות ראייתית יש ליתן לתגובה של שאר חברי הרשימה להתבטאויותיו ולמעשיו של היחיד. האם אישרו (מראש או בדיעבד) את התנהגותו, או שמא הסתייגו ממנה? חמישית, משקל ראייתי יש ליתן למספר הכולל של חברי הרשימה. אין דין פסילת רשימה של שלושה מועמדים בגין מעשיו או התבטאויותיו של אחד מהם, כפסילת רשימה בת עשרים מועמדים בנסיבות דומות; שישית, חשיבות יכולה להיות גם לשאלה אם עניין לנו ברשימת מועמדים חדשה, שטרם הספיקה לגבש מטרות ומעשים או שמא מדובר ברשימה ותיקה, שהתמודדה בעבר ואולי אף נבחרה".

62. הנה כי כן, בית המשפט העליון מרחיב מאד את המקורות הראייתיים שמהם ניתן ללמוד על מטרותיה של הרשימה: החל ממסמכים רשמיים כגון מצע ותקנון, עובר במאמרים של חברי הרשימה, בהתבטאויות של חבריה, וכלה במעשים שמהם נלמדות הכוונות. בד בבד עם הרחבת המקורות, מקפיד בית המשפט העליון על בדיקה עניינית וזהירה של המשמעות המהותית של כל ראייה, לבל ילמדו ממנה תומרה שאין בה.

63. ואמנם, בקשה זו נתמכת בצבר רב של ידיעות מהעיתונות ומסמכים נוספים, אשר כולם ובוארו ויפורטו בחלק הראשון של בקשה זו ואליהם מצטרפת התשתית הראייתית הנסקרת בפסק הדין בעניין בשארה.

64. סעיף 7א אינו שדה משחק להתנסויות ולמשחקי מילים. אין הדעת, ואף אין רוח החוקה אשר נחה על חוק היסוד, סובלות מצב בו תתקבלנה שתי תוצאות משפטיות שונות בגלל שני ניסוחים שונים (של מצע, של תגובה לבקשת פסילה וכו'), כאשר המהות היא אותה מהות.

65. נעז ונעיר אף את זאת. בעוד שלשופט אין אלא את שענינו רואות, ואין ענינו רואות אלא את מה שהצדדים מניחים בפניו, הרי שהוועדה הנכבדה אינה כבולה בכך. על הוועדה לאמץ את נסיון החיים ולשלב בשיקוליה את הבנת השתיקות כמו את הבנת הדברים. הנאמרים.

66. על הוועדה הנכבדה לקרוא את פסק הדין בעניין בשארה כ"כרטיס צהוב", איתות הזהרה. אותו ספק שממנו נהנתה המשיבה אז, כבר אינו יכול לשוב ולחלץ אותה מתחולתו של סעיף 7א.

סיכום

67. לאור האמור לעיל, הוועדה הנכבדה מתבקשת לקבוע כי רשימת בלי"ד מנועה מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-18 מחמת שיש במטרותיה ובמעשיה, במפורש או במשתמע, שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ותמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

ירון בן-עזרא, עורך-דין
סגן יו"ר ועדת הבחירות
מבקש, ובשם המבקשים

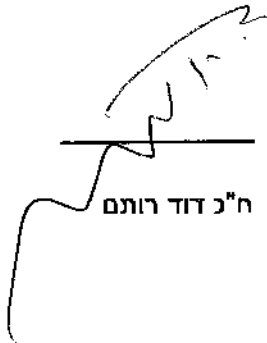
יואב מני, עורך-דין
בשם המבקשים

תצהיר

אני הח"מ, ח"כ דוד רותם, לאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה בכתב כלהלן:

1. אני חבר בסיעת ישראל ביתנו בכנסת.
2. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לבקשתם של חה"כ אביגדור ליברמן ואחרים להכריז על רשימת בל"ד כרשימה מנועה.
3. העובדות המפורטות בבקשה האמורה נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.
4. אני מצהיר כי זהו תצהירי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

ולראיה באתי על החתום,

ח"כ דוד רותם

אישור

הנני לאשר כי היום, 4.1.09, התייצב בפניי, עורכת-דין אנה אוליקר, במשרדי "ישראל ביתנו" בכנסת, ח"כ דוד רותם המוכר לי באופן אישי ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את נכונות תצהירו וחתם עליו בפניי.

עו"ד אנה אוליקר
מ. ר. 22166

אנה אוליקר, עו"ד